

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko štiri dolare. Amerikanci dobijo za to ceno brezplačno i Marijin List pa Kalendar Srca Jezušovoga, domači naročniki pa kalendar za polovično ceno. Naročajo i plačajo se na upravnisti v Črenšovcih, Prekmurje. Uredništvo je v M. Soboti.

Izdajateo: Klekl Jožef, vp. pleb. nar. poslanec.

NOVINE

Glasiilo Slovenske krajine

Oglase sprejema uredništvo, upravnništvo i tiskarna. Cena oglasov: cm² 75 par; 1/4 strani 25%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetpet reči 5 Din, više od vsake reči pol D. Med tekstom cm² 150 D., v Poslanom 250 D. Takso za oglase plača uprava i da za vse oglase od 5% do 50% popusta.

Rokopisi se ne vračajo.

Nedela, 29. avgusta

je za vsakoga, ki lübi pravico, važen den.

Te den se ljudstvo zbere v Murskoj Soboti i v Črenšovci i bo protestiralo proti krivicam, štere ščejo prizadjeti našoj Slovenskoj Krajini!

V M. Soboti bomo šli vküпно po velkoj božoj službi pred Dobrajov hotel. Iz drugi far naj pridejo do desete vöre k službi božoj i potom vsi vküпно na spravišče.

V Črenšovci bo shod ob trej odvečara.

Trgovci, obrtniki in industrijci

do ob ednoj vöri meli shod v Dittrichovoj dvorani.

(Govorili bodo g. Jelačin predsednik i g. Ogrin podpredsednik obrtne zbornice i drugi domačini.)

Naše poti.

Za krščansko stališče je bilo od vsega začetka agrarno pitanje očivesno. Dve istini sta stale pred nami Prvič, ognoti se boljše vizma šteri pravi, da je sve vsej; drugič kapitalizma, šteri pravi vsaki si lahko grabi bogastvo po miloj voli i lahko dela milione, čiravno njegov bližnji pri tom strada i zmrzavle. Niedno je s krščanskoga stališča ne prav. Da je komunizem nemogoči i proti božim zapovedan je več kak očivesno. Rusija nas vči. Očivesno pa je tudi, da je kapitalizem ravnotak nevaren. Vnožine siromakov, ki robijo milijonarov, kda že nemrejo več nositi breme življenja, postanejo brezčutni i se podajo v boljše vizem. Prava je sredna. To tudi vala za agrarno reformo.

Lastninska pravica mora stati. Brezi te je narodno verstvo i napredek nemogoči. Rusija je v začetki boljše vizma tudi odpravila lastninsko pravico i povedala, da je vse vsej, pa se je morala za kratak čas nazaj povrnuti. Kak bi pa tudi zgledalo, či bi tistomi ki si je žmetno pripravo par plügecov zemle, naednok povedali, to je ne tvoje, to je tudi tistoga pijanca i manjaka, ki je vživao i manjaro, kda si ti delao. Či pa lastninska pravica stoji, mora stati tudi za veleposestnike.

Na drugoj strani pa stojijo vnožine, štere so mogoče brezi lastne falinge siromaške pa iščejo delo za svoje roke i za delo za služek, preživež. Te vnožine pa majo pali pravico, de država stvori takše prilike, da se bodo mogli z delom i skrblijostjov preživeti. Posebno njim ide ta pravica zdaj po bojni, kda se morali tej siromacije ravnotak, pa ešče bole kak veleposestniki i milijonarje, braniti z lastnim živ-

ljenjom vküпно domovino. Krvni davek je največši, je vekči od milionov, i toga davka so največ plačali ravno siromacije.

Čüt pravičnosti teda zahtavle, da se lastninska pravica nekelko skrči na hasek siromakom, ki majo pravico do toga. Dozdajšnje davanje dela berošom i rezarom je ne zadosta, ar so po bojni vnožine brez dela vekše, zaslužka pa je menje. Zato pa pravica i zdajšnje razmere zahtevlejo, da siromaki dajo veleposestnikom primerno ceno za njihovo lastninsko pravico i tak pridejo do dela i jela.

Ali pa se je prinas tudi to melo pred očmi? Ne. Vmes so prišle banke i druge osebe, štere ščejo meti z agrarne reforme hasek na rovaš lastnikov veleposestva i na rovaš siromakov. Nekdašnje Esterhazy-jovo veleposestvo v dolnjem deli Prekmurja je prišlo v roke bankam, indri pa so se vrinili ljudje i parcelirali pa posredovali i pri tom delali velke dobičke. Tü ne mislimo tisti, ki so za spelanje agr. reforme potrebni pa si računajo za svoje delo pravičen služ, nego tiste, ki majo pred očmi samo sebe ne pa siromaka i veleposestnika.

Mi smo bili od vsega začetka proti toj špekulaciji. Zagovarjali smo to, ka predpiše tudi zakon, da si tisti, ki zmorejo, lahko küpijo zemlo, ki pa nemrejo, naj jo majo zarendo s pravicov, da je ne zgübijo. Cena za zemlo pa arenda naj se da veleposestniki, ar ma do toga kak lastnik pravico.

Tü pa moramo ešče na edno okolšćino opomenoti. V dolnjem Prekmurju je tudi pomenkanje drv ne samo pri siromakaj, nego tudi pri premočnejši vküпно dobro zahtevle, da dobijo tudi tej za primerno ceno drva v doma-

či logaj, ne pa da bi morali voziti od indri i plačivati drago foringo. Zato smo za to, naj se najprele zadole domačim potrebčinam i samo to, ka je odviš, se vozi vö pa da špekulaciji.

To naše stališče je edino pravo. Zato smo nastopali proti vsakomi, ki je tü iskao masne dobičke, zato smo branili pravice i hasek siromaka, pa tudi pravice veleposestnikov. To je bilo na poti nešternim dobičkaželnim ljudem, zato so pa odločili poslanec Klekl i njegova stranka mora iz javnoga življenja. V te namen so nastavili novo stranko k šteroj so nešterni pristopili z različnimi nameni; v te namen davlejo dva lista, šteriva drugoga ne delata, kak vodita boj proti g. Klekli i vsemi, ka je z njimi v zvezi. Ali so pa kaj dosegnoli? Ne.

Naše ljudstvo je v tej sedmi letaj po bojni dosta sprobalo. Vidlo je, kak so se stranke nastavljale z vsefele nameni pa imenami. Vse te so drugo ne dosegnole, kak razdvajale pa sialite nas. Ljudstvo vidi tudi to, da mamo za naš kraj zebaniva ešče dva radičovca, od šteriva pa nišče nikaj ne čuje. Pri kortešaciji so dosta obetali, pa nikaj dali, či ravno majo oblast v rokaj. Niti to ne vćinijo, ka bi posamične krivice odpravljali i kaj sprosil za svoje volilce. Vsi tej se obračajo na g. Klekla, ar so tam ne zavržene njihove zadeve, nego kelko se da napraviti, telko se vćini za vsakoga, naj je že pristaš te ali ove stranke vćini se za to, ar tak veli krščanska ljübezen do bližnjega! Zato se je nakanenje nove stranke zjalovilo. Za dolnjelendavsko avanturo se nišče več dosta ne briga. Pa tudi to je ne spravilo k pameti tej bojevnikov.

Da bi svoj velki neuspeh zakrili, so začeli delati za to naj se naš kraj spravi pod hrvatsko oblast, naj se vpela v vse naše javno življenje srb-hrvaščina, naj se pod toj oblastjov püsti, da bodo ležej delale hrvatske banke milione na rovaš našega siromakšoga ljudstva. Tü pa so segnoli v zadevo ne samo ljudske stranke, ne samo v zadevo ednoga samernoga poslanca, nego v zadevo naroda samoga.

Narod bo pa znao braniti svoje pravice. Zato se bodo dnes (v nedelo) zbirale vnožice našega ljudstva v dvema mestoma, da bodo protestirale proti tlačenju svoji jezikovni i verstveni pravici. V Murskoj Soboti se zbere ljudstvo z gornji far, v Črenšovci pa z dolnji. Pridejo slovenske matere, da povejo, ka njuvoj deci naj ne silijo drugoga

jezika, pridejo moški i povejo pred svetom, da zavržejo vsakoga, ki nam sili oblast milijonarov, ki šče iskati svoje nedovoljene dobičke pri nas.

Odavlete nas lahko, nego našega osvedočenja, naše vole nete mogli odati!

Klekinova stranka nalaga neznosne davke.

(Tak pravijo gospodje okoli nove lendavske stranke. Zdaj pa poglejmo kak so g. Klekl govorili za zmenšanje davkov v državnoj zbornici, kda so dače nametavali.)

I šteri so zroki toga slaboga stališa (najmre našega ljudstva) Poleg toga, da so se dozdašnje vlade ne brigale, kda so nametavale dačo, vidimo ešče štiri zroke, iz šteri prihaja te žalosten stališ. Prvi zrok leži v tom, da so odpravljani vsi prvješnji madjarski zakoni (törvényi). V uradaj so nastavljani uradniki, ki so izobraženi po avstrijski zakonaj i to tudi vćasi samo za silo i nevejo madjarskoga jezika. Grüntni izpiski za nametavanje davka i davčne knjige pa vse, po šterom se davki merijo i nametavlejo je ostalo v madjarskom jeziki. To je glavni zrok, da se pri nas telko tožijo proti nametavanju davkov. Nihče se je ne brigao, da bi te knjige prestavili v slovenščino, naši uradniki pa ne vejo madjarsćine, zato nam dostokrat nemrejo pomagati, čiravno bi šteli.

Drugi zrok, šteroga sam samo mimoidoč omeno, je to, da smo dobili nešterne samo za silo izobražene uradnike. Državni haski pa terjajo, da moramo meti ravno na meji prvovrstne uradnike. Jaz nemam nikaj proti osebi voditela davčnega oblastva v Murski Soboti, štero osebo spoštujem i ljubim, nego cela javnost zahtevle, da toga urada nemre voditi gospod, ki ma samo štiri meščanske šole. Na takšem mestu mora biti dobro naobražen jurist (ki se vći zakone. Ur.) Madjari so pošilali na mejo najbogše ljudi, naj te že v šole ali druge urade, i tak bi moralo biti tudi pri nas. Godi se pa vnogokrat ravno naopak.

Tretji zrok naše krivične obremenitve z dačov je v tom, da ešče dozdaš nismo meli občinski volitev, čiravno smo na to pritiskavali i so nam to oblübili nešterni od vladne večine. Mi mamo ešče izda gerente i tej rabijo dostokrat zakone tak, ka pobijavlejo druge stranke, vladne stranke pa podpirajo. Kda so se lansko leto vršile kortešacije za volitvi, je meo kandidat vladne stranke v ednoj vesi shod. Toga kandidata je podpirao tudi gerent tiste občine, šteromi je naš pristaš odgovoro s par ostrimi i istinskimi rečmi. Te je zmero, pa se je javno popreto, da se znese nad njim pri prijavi dohodkov za nametavanje osebne dohodnine. (Na

levo strani: „Čujmo, čujmo!) I tak se je tudi zgodilo. Javo je davčnoj oblasti, da je odal več živine, kak je za istino, na podlagi te krivične prijave je morao te sirmak na stotine več dohodnine plačati kak bi njemi po pravici šlo. Pa to je ne edini slučaj, takši slučajov i pritožb je ešče vnogo. (Fr. Smodej: To je bio pokvarjeni gospod!)

Štrti zrok naše največše davčne obremenitvi pa je iskanje strankarskih haskov. V Prekmurji so vpelali avstrijske zakone, vsaka dača se pobira po avstrijski zakonaj, samo či se ide za hasek stranke, se porabi tudi madjarski zakon.

Spomenem samo tu na vodno zadrugo v Dolnji Lendavi, Madjarska vlada je to zadrugo občinam v Dolnjem Prekmurju vsilila. Ide se predvsem za potok Ledavo. Te potok preteče dosta vekši deo gornjega kak pa dolnjega Prekmurja, pa se je vendar v gornjem Prekmurju ne nastavila vodna zadruga. Zakaj ne? Zato ne, ar tam nega veleposestev. Vsilili so vodno zadrugo v Doljem Prekmurju zato, ar tam voda teče skoro izključno po gosposkoj zemli. V Gor. Prekmurju se je mislilo: či voda trga kmeti zemlo, naj si jo sam brani; v dolnjem pa: da voda ne poplavi veleposestva, naj brani kmet. Tam so teda morali kmetje siromaki popravlati potoke za veleposestva.

(Fr. Kremžar: Ešče dnes!) Bom tudi od toga gučao. Od leta 1902, kda je bila nastavljena vodna zadruga naše občine neso dobile nikdar kakše podpore, da bi mogle popravlati svoje potoke, čiravno so leto za letom dosta davale za vodno zadrugo. Vse je požrlo veleposestvo. Naši siromacije so morali delati za zбоgšanje veleposestva. Za čiščenje svoji potokov pa neso niti filera dobile od

toga, čiravno so to terjali, kak na pr. občina Turnišče. Celo takše občine, štere so več kilometrov daleč od Ledave i nikak nemrejo po zakoni priti do toga, so pritegnjene, da s svojov pomočjov podpirajo veleposestva. (Ivan Vesenjak: »Niti krave nel) Niti krave nemrejo iti ta pit. Ta vodna zadruga je par let pred i po vojni henjala. Naednok pa so si nekši gospodje zmislili, da bi bilo dobro, či bi pali oživela. Pitali so občine, či ščeje ešče duže ostati pri vodnoj zadrugi, ali pa odstopiti. Vse občine so ednoglasno izjavile, da odstopijo, pa si bodo svoje potoke same popravljale i resan so to občine včinole. Tak čtem v pritožbi, stero sa občine poslale na ministrstvo. Naednok pa so dobile naše občine komisara. (Fr. Smodej: Že pali komisar!) Vladni komisar terja od občin pali prispevke, čiravno so odstopile. Toga državnoga komisara morajo občine drago plačuvati i te komisar dela s pomočjov davčnoga urada v D. Lendavi po madjarski zakonaj. (Jv. Vesenjak: Ka je to za ftička?) I po tom madjarskom zakoni oni ljudje, ki pravijo, da so narodnjaki i naprednjaki izcecavlejo zadnji filer z našega kmeta i to v tistom kraji, kde je bilo lansko leto v malom kotički napovedani 17 eksekucij zavolo zaostanjeni davkov. Od našega polodelavca terjajo 32 din. za to vodno zadrugo, pri tom pa se državna podpora, štero je od našega ministrstva dobila, obrne za zбоgšanje veleposestniške zemle, pola ljudstva pa prepūšča vsem vremen-skim nesrečam. (Fr. Smodej: Što je postavo komisara?) Prvejšnja vlada. (Dr. Pernar: Hvala Bogi! Fr. Smodej: Sami ruski belševiki!)

(Ljudstvo presodi samo, kelko je istine na tom, da prej g. Klekl nalagajo neznosne davke. Ur.)

IZJAVA.

Lansko leto sta bila ukinjena šesti in sedmi razred naše gimnazije v Soboti. Na energičen protest domačinov in z ozirom na izredno izjemno važnost gimnazije za našo obmejno krajino, je ministrstvo prosvete dovolilo, da se šesti razred zopet otvori. Letos je zopet ukinjen sedmi razred in naši dijaki se morajo seliti v druge zavode izven naše krajine, kjer v nekaterih zavodih s svojim številom dopolnjujejo razrede, ki bi se sicer morali ukiniti, ker nimajo toliko učencev, kolikor je po zakonu določeno, da kak razred še lahko obstoja.

Ker naša gimnazija ni letos prav nič manj važna za našo krajino ko lansko leto, izjavlja podpisano društvo, zbrano dne 9. avgusta 1926. v Murski Soboti soglosno sledeče:

1. Predsedstvu podpisanega društva je znano, da obstojajo nelepi nameni okrniti našo gimnazijo na štiri nižje razrede, oziroma sploh degradirati na nižjo srednjo šolo, in te namene podpirajo z argumenti ki so žaljivi za naše ljudstvo in škodujejo ugledu slovenskih gimnazij kakor tudi ugledu slovenskih profesorjev.

2. Vsem merodajnim krogom so znana, oziroma bi morala biti znana sledeča dejstva: Naše izjemne kulturne in gospodarske razmere, pomanjkanje domače inteligence in ravnotako pomanjkanje sredstev za šolanje dijakov izven naše krajine. Ljubezen in ponos našega ljudstva nad domačo gimnazijo ter požrtvovalna pripravljenost pomoči pri povečanju gimnazijskega poslopja, zlasti pa izredno neraščanje od leta do leta na novo vpisanih učencev zahteva, da se gymn. izpopolni. Na vse to so bili opozorjeni že vsi merodajni krogi.

3. Smatramo za največjo kulturno krivico, da se pokrajini s sto tisoč prebivalci ne da možnost, da se razvije edini srednješolski zavod v Murski Soboti v popolno osemrazredno gimnazijo, ko sta že itak ukinjeni obe meščanski šoli v Slovenski krajini.

Največje kulturna potreba Slovenske krajine je popolna, osemrazredna gimnazija. Zato podpisano društvo najodločneje protestira, da se gimnaziji v Murski Soboti ne da možnost neoviranega razvoja v popoln osemrazredni zavod. Izjavlja, da je pripravljeno odkriti vse nelepe namene in neodkrita sile ki delujejo proti razvoju naše gimnazije. Obenem stopa domače visokošolsko dijaštvo skupno s svojim ljudstvom v odločilno borbo za razvoj popolne osemrazredne gimnazije v naši Soboti.

Slovensko katoliško akademsko društvo „Zavednost“ v Prekmurju, dne 9. avgusta 1926.

Predsednik:

Bajlec Franc m. p.
cand inris.

Podpredsednik:

Baša Ignacij m. p.
cand. med. vet.

NEDELA.

po risalaj štirinajsta. Sv. Evangelij je spisao sv. Mataj v 6 poglavji od 24. do 33. vrste. „Nihče nemre dvema gospodoma služiti. . . Nemorete služiti Bogi i Mamoni.“

Kak naravnoč i uprav sa denešnje dneve napisano. Denešnji svet poleg vnogo slaboga tudi to teži, ar je človečanstvo preveč, pogroženo v svet-ska dugovanja i je vnogo ljudi v robstvi svoje telovnosti. Vnogi idejo samo za tem, da si kem več bogastva nagrabljajo vküp. Noč pa den samo na to mislijo, kak bi obogateli, kak bi se njive vnožile, kak bi več dobička bilo pri blagi i. t. d. Ka Bog, ka boža zapovid! tak govoriyo i živeyo tej ljudje. Nihov Bog je zlato tele, penez i bogastvo, njihova glavna zapoved je grabi i pali grabi, pa tudi, či ide to proti zapovedi krščanske lübezni do bližnjega. elke Vzapovedi lübezni do bližnjega takše duše ne ščejo poznati. Te ljudi opomina i kara v denešnjem evangelijomi Kristus.

Dvema gospodoma, Bogi i Mamoni na ednok nemremo služiti. Mamon pomeni dobiček, bogastvo štero dostakrat tak zakopa človeka i ga tak prikapči na sebe, da na Boga pozabi.

Ka pa, či si što za življenje potrebno spravla, ali je to greh? Ali služiti Mamoni tudi tisti, šteri se trüdi za več zemelski dobrot, kak je za življenje potrebno? Ne. To je nej greh, samo, či je to ne proti božoj zapovidi i pri tom ne pozabimo Boga. Zakaj je to ne greh? Zato ne, ar nam je Bog dao življenje i zdravje. Peta boža zapovid nam pa zapovidavle, da čuvamo življenje i zdravje. Toga pa občuvati nemremo brezi zemelski dobrot, zato je ista spravlati včasi tudi dužnost. Tak bi na. pr. stariš grešio, či nebi skrbo deci za telovna potrebna. Pa tudi tisti, ki majo dosta ešče ne služijo Mamoni, či to ka odviš majo, obračajo na almoštvo i podpirajo siromake i dobre naprave. To so siromacije v duhi. Grešijo samo tisti, ki neredno iščejo zemelske dobrine i pozabijo pri tom na Boga, na dušo i na večaošt.

Strašna nesreča na Müri.

Cela naša Krajina je z grozov i žalostjov govorila od velke nesreče na Müri poleg Ižakovca. Tri prilübljene osebe so najšle smrt v hladnom valovji Müre. Ižakovčarje majo gaje na štajerskom kraji i si morajo drva pa krmo od tam spravlati z ladjami. Žmetno i nevarno delo. Tudi Horvatovi so vozili veje prek i so za te poseo naprosili brodara, Miinaičovoga Štefana. Prvokrat so srečno pripelali i so šli po več. Pri drugoj vožnji se je pa brodari potrla štanga ravno kda so v strženi bili. Tak so bili brez pomoči. V ladji so bile štiri osebe: brodar, Horvat, njegova žena Tonča i punica. Vse je bilo zdaj prepūščeno valovji. Voda je nesla ladjo naravnoč pod mlin. Horvat, ki je bio v gobci ladje, je bio telko pri sebi, da je z lancem skočo v navodni kump. Šteo je s kumpa ladjo zadržati i tak rešiti vse, nego zaman, rešo se je le sam. Zadnji tao ladje se je dol obrno pa prišeo med razbor. Či mlin ne bi mleo, bi se ešče rešili, tak so pa lopate pograbile ladjo i jo z tremi ljudmi i vejom vred

pogrozile. Tak so najšli rano smrt v hladnoj vodi brodar pa mati s hčerjov. Hčer je ešče dvakrat voda zgrozila, potom pa je vtonila. Materi se je obleč zadeo za veje, zato je ostala pod prevrženim vejom i plavalala z vejom i ladjov vred do Melinec, kde so vse vküp zgrabili i splavili na suho. Brodara i hčer pa so dozday ešče ne mogli najti.

Nesreča i grozna smrt mlade Horvatove žene, Tonče, je globoko genola vnoga srca tudi v M. Soboti. Tonča je služilo celi 5 let v sobočkoj bolnišnici i je tu znana kak jako lübezna i vrla oseba. Vnogi, ki so se vračili v bolnici, se ešče spominajo potrpežlive Tonče, štera je pomagala č. sestram pri težkoj službi. Nikdar je ešče prej ne bilo telko žalosti v bolnici, kak te, kda je ona šla s službe. Pa tudi doma kak baba je opravljala dela krščanske lübezni do betežnikov. Zato pa Tebi, Tonča valajo Kristusove reči: „Kajkoli ste včinoli ednomi med malimi, ste meni včinoli.“ Bog naj Ti da najem za Tvojo lübezen do betežnikov, ki so Te lübezni najbolje potrebni. Pa tudi brodari, ki je pomagao svojemi bližnjemi i Tvojoj materi, naj bo Bog smileni! Vsi trije počivajte v miri, dokeč se ne vidimo! Domačim pa naše sožalje i pomilüvanje!

GLASI.

Slovenska Krajina.

— Z obrtne rastave v Ormoži. Zavolu lepote svojiti izdelkov so dobili odliküvanje tudi neštetni prekmurski obrtniki. Stara fabrika za marele v Lendavi, Kornel Anton pintar i Hajdnjak Anton kolar v Črensovcu so dobili zlato medajlo. Drugi pa so dobili srebrne.

— Turnišče. „Vašim novinam“ v pojasnitev moramo povedati, da g. Klekl ne hvali i priporoča demokratske hranilnice. Gospodje v uredništvu so jako zaspani, ali pa so popolnoma slepi — ar telko govoriyo v zasleplenosti — i zato še niti zdaj ne vejo, da se je v Turnišči ustanovila nova hranilnica pod vodstvom g. kaplana Greifa. Gospodje pišejo, da nemrejo i ne smajo lagati, ar je to neodpūstliv greh. Ka pa je drugo, če ne laž, kda što piše edno stvar, v šteroj ne osvedočen, da je istinska. Pri drugoj priliki priporočamo več pazljivosti, da nam ne bo trbelo znova davati kakši naukov.

— Rana smrt. V Turnišči je umrlo osemletno dete trgovca Jožefa Rosa. To je že druga smrtna zgüba, štera je zadela g. Rosa: umrlo njemi je že v tom leti tudi edno mlajše dete.

— Nesreča pri mlatitvi. Mlatitev z mašinom se v Trnji ne končala brez nesreče. Ravno pri zadajoj hiši je potegnola nogo med drumline okoli 20 let staromi, dečki Jožefi Zver. Nogo njemi je v gležnji odtrgal. Odpelali so ga v Sobotu v špitao i ga včasi v noči operirali. Njegov stališ je bio jako na najgi, le skrbivosti zdravnikov je zahvaliti, či ostane. Za zdaj je vüpanje da, či kaj vmes ne pride, ostane pri življenji.

— Trišina. Lepo slavuost so nam zadnje nedelo pripravili bogojanski Orli. Že telovadba, pri šteroj je mladina pokazala svojo gibkost v teli i odločnost v voli, nam je dopadnola, dopad-

noli so tam pa tudi govori, pri šteri so nastopili naši dijace. Lepo je to, da naši dijace ne špilajo gospodstva, nego ostanejo v zvezi z narodom, iz šteroga so prišli i za šteroga bodo ednok delali. Vera, ljubezen i priprostost bo tisto vezalje, štero nas bo držilo. Vidli smo tudi, da je za mladino potrebno dobro kat. društvo, v šterom se izobražuje, vzgaja, namesto, da bi hodila po nedovoljeni potaj.

— **Nesreča pri mlatitvi.** V soboško bolnico so pripelali v soboto večer ednoga moškoga s potretov nogov. Voznik, ki ga je pripelo, je ne znao kak se piše, beteznik pa je nemi. Sledkar se je zvedilo, da je doma s cvenske občine na Štajeri. Ponesrečo pa se je tak, ka je spadno z oslice kda so slamo skladali, pa si je pri tom pod kolenom ного potro.

— **Velki ogen v Nemščaki.** V ponedlek noč se je pripodila na Mürsko pole močna nevihta. Treskalo pa gremelo je kak da bi sodnji den šteo biti. Treščilo je v štale na marofi Nemščak, šteri je lastnina grofice Marije Zichy i strela je vužgala seno. Narednok je bila v ognji cela hramba. Držina i gasilci iz Dokležovja, šteri so bili prvi, tam so rešili živino. Dokležovskim gasilcom, ki se noumorno delali, se je zahvalati, ka se je ogen ne razširo na poleg stoječo hišo. Rušt pa krma! na štalaj je zgorēla, samo stene se ostale. Kvar je ešče ne določeni, vendar pa se že zdaj lahko pove, da je velki. Gorelo je ešče v ponedlek celi den.

— **Izlet so meli gg. salezijanci** iz Veržeja 21. t. m. na Tišino i od tam v Radince. Na Tišini so je gostolubni ljudje sprijali i je pogostili. Vsem, ki so skrbeli, da je bio izlet lepi i prijeten prav lepi: Bog plati!

— **Nesrečen spadaj.** Mineči tleden so Knez Ivan, kmet z mali Bakovec pelali zruje na marof. Med potjov so zavozili v globoki žlak, ar je po vnogom dežčovji voda spodjela cesto, i voz zrnja na šterom so oča Knez sedeli, se je prevrgeo v potok. Pri spadaji njim je prišla noga pod copanj i ovači so se tudi precii pobili. Pa to ešče ne bi bilo tak nevarno; v potoki so se vse zmočili i prehladili. Tak je k drugim poškodbam ešče prišlo zvūžganje plūč. To so 75 letni starec ne mogli prenesti i so v soboto mrli. Naj počivajo v miri!

— **Šiveljski tečaj** Skupna obrtna zadruga v. M. Soboti naznanja šiveljam, da priredi za nje prikrojevalni (za zrezavanje) tečaj, či se ji zadosta prijavi. Ar se te tečaj vrši naskori, zato opominamo prizadete šivelje, naj se do 30. avg. t. l. to je v ponedlek dopodne zglasijo pri imenüvanj zadrugi. — Načelstvo.

— **Dr. Josip Muster** odputuje od 30 avg. do 14 sept.

— **Divjaški sin.** Z vesi K. poleg Müre smo dobili dopis, da je nedavno zdijani mladenec V. S, so z nožom i kolekom proti svojoj materi, štera je že 60 let stara. Mlajši sin ki je pošteni, je šo mater branit. To je svadilo starejšega, i je mlajšega zbio pa večkrat z nožom rano. Mati i mlajši sin sta moralo iskati zdravniško pomoč. Divjaka je oblast vtek-nola v luknjo. Cela ves se je nad tam divjaštvom zgrozila i nezahvalnoga sina obsodila.

— **Posredovalnica dela** se je ustanovila v M. Soboti. Poslovanje začne s 1. septembrom v pisarni Kmečke posojilnice poleg bolnice (špitale) Delodajalci, ki iščejo delavce i delavci, ki iščejo delo naj se glasio osebno ali pismeno. Uradne vore so vsaki delaven den od 9. do 12. Naslov: Posredovalnica dela, Murska Sobota, Kolodvorska ulica 123.

— **Izjava.** Podpisani izjavlam, da se lendavske novine proti mojoj voli tri krat prišle na moj naslov. Štrtokrat sam je nazaj poslao, i takši novin več ne potrebujem. Sam zadovolen z Kleklovimi ali S. L. S. novinami, štere nam kažejo pravico i krščanskoga dūha, ki naj bi prehodo srca vsej politikov.

Anton Magdič, lžakovci.

— **Našim mladencom!** Te dneve se pali vršijo vojaški nabori. Žalostno je gledati, da se neštorni mladenci te dneve napijejo i se lamlejo po cesti. Letos pa je v tom pogledi nekoliko bogše. Mladenci, bodite veseli te dneve, popevajte lepe pesmi, nego pijanost i nedostojnost odpravite.

V Rim odpočujeta 30. toga meseca vlč. g. poslanec Klekl i urednik „Novin“ Ivan Jerič. Med potjov si poglednata tudi misijonske razstavo v Turinu, grob sv. Frančiška v Assisi i varaš Benetke, šteri je na morji zozidani. Či de mogoče, bo urednik šo tudi v kraje, kde je bio na bojišči da obišče grobe svoji sovojakov i opravi pobožnost za nje.

— **Kūpūjte srečke za loterijo Martinišča,** zdaj dokeč se dobijo, ar sledi do že zfalile, i de ništornomi žao za nje. Edna srečka košta samo 5 dinarčkov.

Država.

Hiša je zgorela z vsemi gospodarskimi hrami pri Šoštaričovi na Staroj cesti poleg Ljutomeru. Rešili so samo živino. Nesreča je zadela celo okolico, ar Šoštaričovi radi pomagajo siromakom s foringov.

Zlate penezē so pali pripelali v Beograd. Že večkrat smo čūli, da vozijo zlate dinare, zamo da ji ne vidimo v prometi.

Velkoga morskoga psa zo zgrabili ribičje blūzi Cirkvenice. Velikan je dugi 6 metrov, žmeten je pa 15 metercentov, to je telko kak 2 močniva bika.

Nobel tovaje. Blūzi horvatske meje je zadnji čas bilo več tovajij po poštaj. V ednom mestu so kaso odnesli, pa prle kak so jo mogli gorvtrgnoti so je pregnali. V drugom mestu so gorvtrgnoli, pa so našli samo malenkost drogni penec notri. Tej vtički se vozijo na tovajije v čarnom automobili. Pravijo, da so prej z Zagreba.

Domača politika.

Politični krogi so se po občinski volitvaj v Srbiji nekelko pomirili. Radikali so jako pobiti, ka so Belgrad zgūbili. Kak smo že pisali, so tam dobili občinsko ravnanje v roke Davidovičovi demokratje. To se pravi, da v Srbiji tudi napreduje, čiravno počasni, avtonomistična miseo. Po

tej volitvaj so hodili ministri na Bled k krali. Tam so se vršili tudi vse vrste nolični razgovori. Zdaj so tudi postavili vkūp odposlanstvo, štero de šlo v Ženevo na seje Društva narodov. Radič je dosta gučao od te delegacije i se rusto kak nede šo, či do šli ljudje, ki so njemi ne povoli. No, kak je že stara navada, je Radič pali ponižno sprijeo vse, ka so njemi Radikali naklali. Nekaj malo poslov so njemi v tom odposlanstvu dali, v bole važni zadevaj pa nede meo on nikaj za opraviti. Bojijo se, da nebi pa s svojimi vnogimi guči kaj pokvaro i zmenšao ugled države.

Odbor za zenačenje davkov dela naprej. Zdaj se ide ravno za hišne dače.

Pašič se je najbrž zosagao demokratske zmage v Belgradi, zato prej pride nazaj s toplic, gde se je vračo. Neštorni radikali, posebno tisti, ki majo v rokaj vlado se bojijo njegovoga prihoda v Belgrad.

Svetovna politika.

Grčija je poleg Portugalske država, v šteroj so večne revolucije. Prvejšnjega ravnitelja države Pangalosa je pregnao general Kondilis i postavio svojo vlado. Novi ravniteo pravi, da je že ednok čas, ka se vojaške oblasti naj ne vtičavlejo v politiko. Cela revolucija se je zvršila brezi prelevanja krvi. Za nas je bilo zanimivo, kakše stališče zavzeme nova grška vlada do naše države. Naša država je s prvejšnjov grškov vladov pred kratkim sklenola pogodbo, v šteroj sta poravnale med sebov vsa nasprotna pitanja. Posebno važna je ta pogodba zato, ar je Grčija dovolila, da sme naša država meti prosto pot prek po njenj zemli na Egejsko morje. Vsi, ki se za to zanimajo, so čakali, ka pove k tomi nova grška vlada. Ta pa pravi, de šče z nami v prijateljstvu živeti i ešče ednok preglednejo pogodbo, či nega nikaj notri ka bi nasprotūvalo haskom Grčije, jo potrdijo.

Angleška. Stavka delavcov, ki premog (šteinkol) kopajo, trpi naprej. Delavcom že precii potenci hodi podpora, štero dobijo od tovarišov v drugi državaj, zato so se pred kratkim pogajanja z delodajalci obnovila. Pa tudi tokrat so se razbila i delavci bo do dale strajkali. Med delavci je že tu pa tam opaziti potrtost i zmešlavico.

Meksika. Neštorni nezadovolneži so šteli izrabiti nezadovolstvo katoličanov, štere vlada preganja i napraviti revolucijo. Nadpūšpek mehikanski je znova opominao predsednika republike, da katoličanje drugo ne iščejo kak sloboščioo dūšne vesti i zato majo pravico. Predsednik je grobo odgovoro. Nato so višejnji pastirje katoličane pozvali, naj se upirajo vladi brezi orožja.

Oglasi v
„NOVINA J“
majo najbolši uspeh.

POLITIČNI ZAPISKI.

Tiskovna pomota. „Naše Novine“ pšejo — Moderni Koriolan. Pravilno pa se glasi: — Mosok Koriolanus.

Naš kmet na nikoj ide. „Vidimo den za dnevom, kak ide na nikoj naš kmet, ar se nišče ne briga žjim, ar vsaki samo hasek šče imeti ž njega“ — pišejo v novinaj nove stranke. „Vsaki“ — s tem se pravi, da tudi gospodje. generali nove stranke, tisti, šteri so si v neštorni letaj spravili več sto plūgov zemle, nove hiže, automobil, šteri so čemerni, ar so njim gospod poslanec Kleklin prekrižali račune pri parcelaciji, tisti šteri tržijo politične, kulturne in etnografične ideje iz muzejske zbirke gospode Mosoka Korjolanana. Če so te „vsaki“ slavne lendavske „Naše Novine“ — potem vaše reči izjemno tudi mi podpišemo.

Dobri in zavestni profesori. Kak ljubijo naši neodvisni tam v Dolnjoi Lendavi slovensko uradništvo, to so povedali v svojoj javnoj spovedi pod naslovom »Na naš narod.“ Kak ljubijo posebno slovenske žandare i učitele, to so naznanili čūdūvajočemi sveti v posebnom „članki.“ Zdaj so pa gospodje profesorje prišli na red ar pišejo, da dobre in zavestne (šic!) profesore prosijo od vlade.

Povedati pa moramo, da je eden „slovenski stan“ šteroga prej ljubijo prekmurski neodvisni, ljubijo naše rešetare . . . Škoda je, zakaj se ne povedali tudi zdaj kak v članki „Na naš narod“ — da ljubijo „rešetare“ — kak koza nož.

Spijo. Po osmon septembri 1912. leta so se zgodile po sveti sledeče malenkosti.

Meli smo svetovno bojno. Razpadnole so velke države in vrženi so bili s prestola zmožni cesarje in krali. Nastanole nove države in mali narodi (med njimi tudi Slovenski narod!) so začnoli terjati svoje pravice. Bosi, goli i lačni, šteri so na vse kraje in konce sveta nositi žmeten križ vojnoga trpljenja so začnoli misliti s svojoj glavov in v svojimi možgani. Naslovi, štere je dala ljudem zibelka, so postali smešni spoštūvani so pa gratali naslovi štere si spravimo s poštenim delom.

. . . Pravimo, da samo telko se je zgodilo po sveti. I povejmo, da so te dogodke „Naše Novine“ prespale, ar inači ne bi se trūdile in obračale po farizejsko oči zato, ar daes ljudje že ne misliji tak kak dne 8. septembra 1912. leta. Samo tisti misliji dnes tak, šteri so spali in dremali, kak na priliko bodi povedano, gospod Mosok Korjolanus. To je naša reč, s šterov poglavje od dremanja gospodov neodvisnih zaključimo.

Ešče ednok rešetarje. V zadnjjoj številki lendavski novin se gospoda okoli nove stranke šče obraniti, da se prej ne dela norca z rešetarov, i pišejo: „Kda, kde i z kakši rokodelcov smo se mi norca delali? Posvedočite to i ne lažite!“ Na to pa pisec na vse pretege hvali rešetare, kak so ga prej včili spevati, kda je mali bio. No, no gospodje, za dokaze

preveč ne kričite. Evo ga: V prvo številki vašega lista pa pišete etak: »Kelko je imala Slovenija rešetarov, žlajfarov, cekerašov, sklecarov, falotpepijov, vsi so se sipali na naš narod . . . ki so širili stranske evangeliume, autonomije, hegemonije i šče vrug bi znao, ka vse.« Rešetare, ki so rokodelci, postavljati v edno vrsto s falotpepiji, ali se to ne pravi z nji norca delati? Gospod kulturni inženir Mosokoviče, povejte, kakša pa je ta kultura.

Gospa (gospod) „Iгла“ Vas dobro poznamo, čiravno ste se v iglo potegnoli. Pišete: „Alomaš majo (najmre Beltinčarje) pa je na lückem, majo eletriko, pa jim ue bo svetila. Zakaj? Ar kak se guči, do tak, ležaj svoje podpise davali ništarnimi za vsakšo bedarijo. — Iгла.“ Kak mo si mi Beltinčarje svetili i ka bomo podpišivali to Vas č. g. »Iгла« nikaj ne briga. Vi se raj brigajte za svoj slovenski pravopis. Vej pa mate slovenskoga očo pa mater, 12 let ste duže v šolo hodili kak mi, pa vendar mate v 24 kratki redekaj 29 pravopisni hib. Tü je pravo mesto, gospod, se napelajte „elektriko“ ka de svetila, beltinsko občino pa püste pri miri. Ta je najbolje svetla, kda Vas med nami nega. Beltinčarje.

GOSPODARSTVO.

Za gojitev živadi bi se moralo naše ljudstvo vse bole brigati, kak se to dostokrat godi. Že smo pisali, da naš človik precu drogni izdatkov ravno pokrivils tem, ka dobi za belice ali živadi.

Da živad, posebno pa kokoši ne nosijo zaželeni dohodkov, je kriva nesnaga, v šteroj mora včasi biti. Najhujša je v tom pogledi kürja vüš ali kürečnica.

Kokoši, med šterimi so se zaperile kürečnice, postanejo mršave, se rade prepelijo v prahi i henjajo nesti. Posebno skrb moia meti vertinja, da se kürečnice preveč ne zaperijo. Največ k tomi pripomore primeren kürnjek. Pri siromaškoj hiši küri spijo na drevji, to bi ešče za v leti bilo, v zimi pa živad znarmrzne i na protoletje, kda so belice najdragše, dugo ne nese. Zato je dobro napraviti za kokoši poseben hlev. Najbogši je zidani ali pa z blata. Z lesa delati je ne priporočljivo, ar na lesi nastanejo spoknje, v šteri se ležejo kürečnice. Vsikdar pa morajo biti stene od znotra dobro zrajhane, da nega reškov. Drogovje, na šteri živad sedi naj bodo tak pripravleni, da je lahko vzememo vö. Te trbe vsaki mesec osnažiti i v vapnenoj vodi dobro namočiti. Istotak je potrebno, da kürnjekove stene vsaki mesec z vapnom pobelimo i ga zmečemo. Na očiščena tla je dobro posipati natenci praj nepogašenoga vapna. To čiščenje se mora zgoditi vsaki mesec konči ednok. Poleg toga mora vertinja vsaki den kürnjek dobro prezračiti, v zimi pa dobro zadelati, da je zadosta topeo. Le tak se lahko vüpamo, da be živad zdrava i nam bo plačala trüd z dosta vekšimi dohodki.

Krmlenje svinj. Vnoga vertinja misli, da svinja jako raste, či njemi dosta zrnja spola-ga. Pa je ne resan. V zrnji je precu štirke, štera je toti potrebna živinčeti, nego menka pa potrebna belakovina. Belakovine ma dosta zelena detelica pa sedeno mleko i cmer. Zato je dobro mešati krmo za svinje, posebno dokeč rastejo i polagati ne samo zrnje i krumpiče, nego tüdi ze-le-no detelico i či mogoče nekelko vsaki den mleka. Pri toj krmi prolrik dobro raste.

Za rodno žito je glavni pogoj, da zadosta globoko orje-mo, Žito ma tenki, pa dugi ko-ren, zato potrebüje na globoko zorano rahlo zemlo. Troja rao k tomi dosta pripomore, Opazi se pa lahko, da vnogi vert orje preplitvo. Kak je žiti globoko rao navao, nam kaže naredba, štero je dala italjanska vlada za polodelavce. Što zorje za žito 20 centimetrov globoko i hektar (približno poldrügi plüg) dobi 75 lir premije, što pa ravnotelko zorje 30 cm. globoko, dobi ešče ednok telko premije. Zna-menje na kelko štimajo strokovnjaki globoko rao žiti.

Cene:

Zrnje: 100 kg. (metecent) pšenice 270 Din., žita 180 Din., ovsu 150 Din. kukarice 180 Din., ječmena 190 Din., hajdine 260 Din., prosa 215 Din., Živina: Govenska v Ljubljani kg. 7-50—8 Din., teoci 9—10 Din., svinje 12—13 Din. Krma: Sena 60—70 Din., slame 40—60 Din. metercent.

Borza:

1 Dolar 56 Din 40 par, Schiling 8 D., Čehoslovaška krona 1 D. 67 p., Nemška zlata marka 13 D. 53 p., Francoski frank 1 D. 61 p., Švicarski frank 10 D. 96 Taljanska lira 1 Din. 84 par.

Mali oglasi.

SÜHE GOBE! GRBANJE! Kúpüjem vsigdar po najvišioj ceni. Zapomnite si i odavajte grbanje vsikdar v tgovini FRANC SENČAR Lotmerk

K odaji

je lehki konjski koleslin, v dobrom stanji po nizkoj ceni i s proste roke pri KOLOŠA MARTINI Bogojina.

Naročnina ino oglasi se sprejema-jo za „Novine“ pri

I. HAHN trgovina s papir-jem, s pisarniš-kami in šolskimi potre bščinami. Prekmurska tis-karna v Murški Soboti.	ERDOŠI BARNABÁŠ trgovci z papi-rom igračami v Murški Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.
--	---

Učenec,

ki je zvršo 4 razrede meščanske ali srednje šole se sprijme za **zobotehnika**.

Pozvedi se v PREKMURSKI TISKARNI v Murški Soboti.

Samostalno podporno društvo „SVETI KRIŽ“ v Chicagi Ill.

je jako dobro za prekmurske Slovence i Slovenke. V društvo se sprejmejo moški od 16. do 50., ženske pa od 16. do 45. leta. Vstopnina eden dolar pri sprejemi v društvo, mesečna plačila za društvo eden dolar. Za to plačilo dobi vsaka kotriga ob priliki be-tega vsaki den eden dolar podpore, za smrtnino pa 500 dolarov. Kotrig ma 215, gotovščine 8000 dol. Seje se vršijo vsako drügo nedelo v meseci poldne ob treh na No 1802 S. Racine Ave.

Odborniki so: predsed.: Štefan Ros, prodpreds.: Ignac Krapec, nadzorni predsed.: Martin Kelenc tajnik: Štefan Hozjan, podtajnik: Martin Horvat, blagajnik: Štefan Jakšič, paziteo betežnih: Mihael Gjörek, računovoditela: Matjaš Grüškovnjak i Jožef Čurič, paziteo društva: Štefan Vučko, vratar: Ivan Černjavič.

K ODAJI JE

70 hektolitrov 3 pa pol gradov močnoga beloga i rdečega vina; liter po 5 i pol dinara. — Zvedi se pri ERDÖSSI BARNABAŠI trgovina s papirjem i igračami v Murški Soboti.

Dve novivi senji

je dobila črensovsk a ob-čina. PRVO živinsko i kramarsko je 20. oktobra, DRÜGO samo živinsko pa je 14. marca. Poleg toga, ta starivi senji obdržanivi kak dozday v pondelek po spro-tolešnjoj i jesenskoj križoskoj ne-deli. Senja v Črensovci se sama priporočajo.

OČB. ODBOR.

Razglas.

Oda se itaki kmetsko imanje, ob-toječe iz zidane hiše i zidanoga gospodarskoga poslopja z velikov prešov 8 oralov njiv, 8 oralov trav-nikov, 7 i pol oralov gostoga loga z vsefele lesom, polovica stavbenoga lesa (debele jeličovje, bori in hrastje) in 1 i pol oral sadovnjaka. S imanjom vred se proda tüdi vsa oprava, ki je za kmetijo potrebna, vinska posoda za okoli 20 polovnjakov, plügi, brane, 2 žmetna gospodarska kola, 1 lahek voz, koleselj, 2 mlatilna stroja z viteljem (gepl) vred, slamorezni stroj, vprežna živina, konji, jünci krave i vse drüge gospodarske potrebščine, ki se rabijo na kmetiji, vse po naj-nižji ceni. Posestvo leži v Župetincih, fara sv. Anton v Slov. gor. je oddal-jeno 3 vöre od mesta Ptuj, na ravni cesti proti Ptuj, v dolini in bližini glavne ceste, je jako rodovitno in vse vküper

Proda se imanje le zavolo toga, ar je lastnik istoga državni uradnik in ga sam ne more nadzorovati.

Pozve se pri

Josipu Korošak

sodnem kanlistu in zemlj. knjigovodji v Ljutomeru.

Naznanjam

cenjenim damskim krogom, da v začetki septembra odprem v M. Soboti šte. 64. (V Czörovoj hiši) ženski modni salon. Za bla-gohotna naročila se priporočam!

S spoštüvanjom:

NOVAK STEFAN

krojač za ženske obleke.

Podpirajte

„NOVINE“!

Vljudno naznanjam vsem p. n. interesentom, da bom imel že za prihodnjo šolsko leto v zalogi

šolske tiskovine in knjige

za gimnazijo in vse osnovne šole v Prekmurju. — Gg. profesorjem, učiteljem in trgovcem s knjigami priznavam 10% ni popust pri več-jem naročilu.

Priporočam se

I. HAHN

trgovina s papirjem in knjigami v MURSKI SOBOTI.

KMEČKA POSOJILNICA

v MURSKI SOBOTI

r. z. z n. z. uradüje vsako nedelo.

Obrestüje hranilne vloge po 8% . Kmečki penezi naj se vložijo v kmečko posojilnico naj slüžijo kmečkomi ljudstvi.